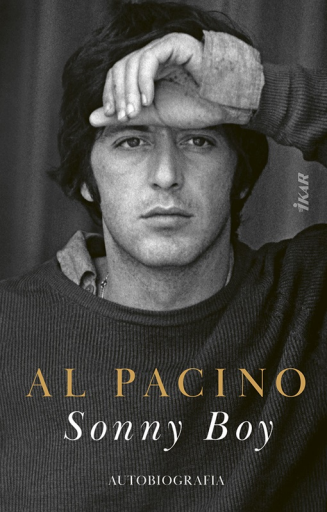

IKAR

AL PACINO
Sonny Boy

AUTOBIOGRAFIA

AL PACINO

Sonny Boy

AL PACINO

Sonny Boy

Preložil Peter Tkačenko

Sonny Boy

Al Pacino
SONNY BOY

Copyright © 2024 by Al Pacino
All rights reserved including the right
of reproduction in whole or in part in any form.
This edition published by arrangement with Penguin Press,
an imprint of Penguin Publishing Group,
a division of Penguin Random House LLC.
Cover design © by Darren Haggard
Cover photo © Album/Alamy Stock Photo
Translation © 2025 by Peter Tkačenko
Slovak edition © 2025 by IKAR, a.s.

ISBN 978-80-575-0359-0

*Venujem Charliemu,
mame a starému otcovi.*

Obsah

1. kapitola: Steblo trávy	9
2. kapitola: Zmena	37
3. kapitola: Tiger a Ind	63
4. kapitola: Nový svet	87
5. kapitola: Toto dospelí nerobia	111
6. kapitola: Remeslo, ktoré sme si vybrali	135
7. kapitola: Maximálna rýchlosť	151
8. kapitola: Každý deň života je dobrý deň	171
9. kapitola: Je koniec	191
10. kapitola: Keď už som si myslel, že som z kola von	209
11. kapitola: Štyridsať dolárov denne (a toľko šišiek, koľko sa do teba zmestí)	225
12. kapitola: Vždy si môžete kúpiť nových priateľov	241
13. kapitola: Do neznámych končín	263
14. kapitola: Aký triumf? Treba to vydržať	279
Podakovanie	299
Autorské práva	301

1. kapitola

Steblo trávy

Hercom som sa stal už ako malý chlapec. Mama ma brávala do kina ako troj- či štvorročného. Cez deň v továrni vykonávala manuálnu prácu, a keď sa vrátila domov, spoločnosť jej robil len jej syn. Preto so mnou chodievala do kina. Netušila, že mi tým zabezpečuje budúcnosť. Pohľad na hercov na plátne ma okamžite opantal. Keďže do nášho bytu nikdy nechodili kamaráti a ešte sme nemali televízor, všetok svoj voľný čas som venoval myšlienkam na film, ktorý som videl naposledy. Doma som v duchu preberal jednotlivé postavy a jednej po druhej som prinavracal život. Už v útlom veku som sa naučil, ako si vďaka predstavivosti vymyslieť kamarátov. Spokojnosť vo svojej samote môže byť občas dvojsečná, najmä pre ľudí, ktorí s vami žijú.

Kino bolo miesto, kde sa mama mohla skryť v tme a nemusela sa s nikým deliť o svojho Sonnyho. Tak mi totiž hovorila. Tú prezývku mi vymyslela ona, ale čoskoro mi tak začali hovoriť aj všetci ostatní. Mala to z jedného filmu, v ktorom Al Jolson spieval pesničku, ktorá sa rozšírila medzi ľudí. Spievalo sa v nej toto:

*Vylez mi na kolienko, Sonny,
aj keď máš len roky tri, Sonny,
nemôžeš vedieť,
nedá sa vidieť,
čo pre mňa znamenáš, Sonny.*

V hlave jej to uviazlo na dobrých desať rokov, a keď som sa v roku 1940 narodil, pre mamu bola tá pesnička natoľko živá, že mi ju spievala. Bol som prvorodené dieťa svojich rodičov a prvorodený vnuk svojich prarodičov. Robili okolo mňa veľké haló.

Keď som sa narodil, otec mal ešte len osemnásť rokov a mama bola o niekoľko rokov staršia. Môžem skonštatovať, že aj na tie časy to boli mladí rodičia. Myslím si, že som ešte nemal ani dva, keď sa rozišli. Prvé roky života som s mamou strávil v neustálom pohybe, bez stability a istoty. Bývali sme v zariadenom podnájme v Harleme a potom sme sa presťahovali do bytu jej rodičov v Južnom Bronxe. Môj otec nám takmer nepomáhal a napokon nám súd odklepol päť dolárov mesačne, čo akurát stačilo na bývanie a stravu u matkiných rodičov.

O veľa rokov neskôr, keď som mal štrnásť, sa matka obrátila na súd znova, aby z otca dostala viac peňazí, pričom otec tvrdil, že žiadne nemá. A my sme od neho žiadne ďalšie ani nedostali. Bol som presvedčený, že sudca sa k mame zachoval veľmi nespravodlivo. Trvalo ešte celé desaťročia, kým súdy začali brať do úvahy potreby matky samoživiteľky

Ak si mám vybaviť najranejšiu spomienku, pri ktorej som bol s oboma rodičmi, musím sa vrátiť do veku troch či štyroch rokov. S mamou na balkóne kina Dover Theatre pozeráme nejaký film. Je to akási dospelácka melodráma a mama je do nej absolútne pohrúžená. Viem, že sledujem niečo, čo je naozaj určené dospelákom, a vnímam, že byť tu takto so svojou mamou je vlastne vzrušujúce. Dej filmu mi však uniká, a tak sa nesústredím. Pozriem sa dolu z balkóna na rady sedadiel pod nami a zbadám, že medzi nimi chodí akýsi muž a niečo hľadá. Má na sebe uniformu vojenskej polície, kde slúžil môj otec počas druhej svetovej vojny.

Musel sa mi zdať povedomý, lebo som inštinktívne vykrikol: „Dada!“ Matka ma zahriakla. Nechápal som prečo. Ako by som mohol ostať ticho? Znova som naňho zvolal: „Dada!“ Matka ma šeptom znova zahriakla: „Psst!“ Otec totiž hľadal ju. Mali nejaké problémy a nechcela, aby ju našiel, ale teraz sa mu to podarilo.

Spomínam si, ako sme po skončení filmu s mamou a otcom kráčali po tmavej ulici a vývesné štíty kina Dover Theatre sa strácali

Sonny Boy

v diaľke. Každý z rodičov ma držal za jednu ruku, ja medzi nimi. Na otcovom boku som úchytkom zbadal puzdro, z ktorého vytrčala obrovská pištoľ s perleťovou rukoväťou. Keď som potom po rokoch v *Nelútošnom súboji* stvárnil policajta, moja postava nosila pištoľ práve s takou rukoväťou. Pochopil som to však už ako malé dieťa: Je to mocná vec. Je *nebezpečná*. A potom môj otec zmizol. Odišiel bojovať a vrátil sa, ale už nie k nám.

Keď som neskôr vystupoval vo svojom prvom broadwayskom predstavení, prišli sa na mňa pozrieť príbuzní z otcovej strany. Bol som jedným z tých mladých avantgardných hercov, ktorí väčšinu času trávili v Greenwich Village a postupne sa prepracovali na Broadway. Po jednom z predstavení ma na chodbe v zákulisí prekvapila návšteva dvoch tiet s jedným či dvoma deťmi. Zaplavili ma bozkami, objímali ma a gratulovali mi. Patrili do rodiny Pacinovcov a hoci som ich poznal z občasných návštev u starej mamy z otcovej strany, bol som trochu hanblivý.

Medzi rečou však z rozhovoru vyplynulo niečo, čo mi zaťalo do živého. Prehodili niečo v zmysle „keď si býval u nás“. „Ako to myslíte, keď som býval u vás?“ spýtal som sa. „Býval si u nás, vari sa nepamätáš? Veru, Sonny, bol si ešte len také väčšie bábo, nemal si ani rok a pol, keď si býval u babky a dedka – u rodičov svojho otca.“

„Ako dlho som tam býval?“ spýtal som sa.

Odvetili, že asi osem mesiacov, takmer rok.

A odrazu sa mi to v hlave začalo skladať dokopy. Keď bol otec vo vojne, na osem mesiacov ma zobrali od mamy, ale neposlali ma do sirotinca či k náhradným rodičom; milostivo ma odovzdali pokrvným príbuzným – otcovej mame, mojej babke, ktorá bola pre mňa priam darom z nebies. Počas životnej púte na tejto planéte som mal šťastie na niekoľkých spasiteľov a ona bola prvým z nich.

Tento poznatok ma paralyzoval. Odrazu sa mi vyjasnili nevy-svetliteľné veci, ktoré ma poznačili do mojich dvadsiatich ôsmich rokov – nestály spôsob života, moje rozhodnutia a spôsob, akým som sa vyrovnával s vecami. Informácia, že ma v šestnástich mesiacoch zobrali od mamy, prinajmenšom dočasne, na mňa pôsobila ako zjavenie. Bol som absolútne závislý od svojej mamy, nič iné som

nepoznal a náhle ma čakal úplne iný život – to je významný zlom. Krátko nato som začal chodiť na terapiu. Rozhodne bolo čo napravnovať.

Otcova mama sa volala Josephine a bola to pravdepodobne tá najúžasnejšia osoba, akú som v živote spoznal. Bola to bohyňa. Mala priam anjelský zjav a patrila k tým ženám, ktoré sa za starých čias prešli k Ellis Island, kde čakali na čerstvých prisťahovalcov – Talianov, ale aj iných, ktorí nevedeli po anglicky, aby im pomohla. Starala sa o mňa a bojovala za mňa s takou neochvejnosťou, že keď sa moji rodičia rozviedli, súd jej priznal právo stýkať sa so mnou. Jej manžel, môj starý otec a menovec, Alfred Pacino, prišiel do New Yorku z Talianska na prahu dvadsiateho storočia. Ich sobáš bol dohodnutý a starý otec pracoval ako maliar izieb. Keďže pil, bol náladový a nepredvídateľný.

Na to obdobie, ktoré som strávil v ich domácnosti bez mamy, si vôbec nespomínam. Predpokladám, že mama si túto dohodu musela vyčítať. Jednoducho musela. Pravda, nebol som bez nej ktovieako dlho, ale v takom mladom veku je osem mesiacov dlhý čas.

Spomínam si na jedno obdobie, keď môj syn Anton ešte nemal ani dva roky a ja a on, bez jeho mamy, sme stáli na rohu Sedemdesiatej deviatej ulice a Broadwaya. Z výrazu na jeho tvári bolo vidieť, že je úplne stratený. Vravel som si, to je preto, že nevie, kde jeho mama práve je. Dokonca ju hľadal – ťažoval krk, či ju neuvidí niekde medzi ľuďmi na ulici. Mal približne toľko, čo ja, keď som býval u otcových rodičov. Predtým ani potom som svojho syna nevidel takého dezorientovaného. Vzal som ho na ruky a povedal mu: „Neboj sa, mama príde.“ To vtedy potreboval počuť.

Mamini rodičia bývali v šesťposchodovom nájomnom dome na Bryant Avenue v Južnom Bronxe v byte na najvyššom poschodí s najnižším nájomom. Neustále to tam vírilo ako v úli. Byt mal tri izby a všetky slúžili ako spálne. Boli to malé izby, ale nie pre mňa. Občas nás tam naraz bývalo aj šesť či sedem. Bývali sme tam na zmeny. Nikto nemal izbu len pre seba a neraz som spával v miestnosti so starými rodičmi. Keď som neskôr spával na pohovke v izbe, ktorá mala pôvodne slúžiť ako obývačka, nikdy som nevedel, kto si

Sonny Boy

ku mne prilahne – mohol to byť niektorý príbuzný prechádzajúci mestom či matkin brat, ktorý sa tiež vrátil z vojny. Slúžil v Pacifiku a podobne ako mnohí iní účastníci bojov o svojich zážitkoch z vojny nikdy nehovoril. Do uší si pchal drevené zápalky, aby potlačil neutíchajúci hluk výbuchov, ktorý si so sebou priniesol aj na pevninu.

Matkin otec sa narodil ako Vincenzo Giovanni Gerardi a ako som sa neskôr dozvedel, pochádzal zo starého talianskeho mestečka s názvom Corleone. Ako štvorročný prišiel, zrejme ilegálne, do Ameriky, kde sa z neho stal James Gerard. V tom čase už nemal mamu a jeho otec bol tak trochu diktátor. Opäť sa oženil a s deťmi a novou manželkou sa usadil v Harleme. Starý otec zažil divokú, dickensovskú výchovu, ale pre mňa bol prvým otcovským vzorom.

Keď som mal šesť rokov, stala sa taká vec. Bol prvý školský deň, ja som sa vrátil domov a našiel starého otca, ako sa holí v kúpeľni. Stál pred zrkadlom v tričku a trakmi spustenými po bokoch. Postavil som sa do otvorených dverí a začal som mu rozprávať, čo som v ten deň zažil.

„Dedko, v škole urobil jeden chalan veľmi škaredú vec. Takže som šiel za učiteľkou a ona ho potrestala.“

Starý otec ani nemihol brvou, pokračoval v holení a prehodil: „Takže ty si bonzák, čo?“ Bolo to len vecné pozorovanie, akoby skonštatoval: „Takže hráš na klavíri? To som nevedel.“ Jeho slová na mňa však zapôsobili ako úder na solar. Nevedel som sa nadýchnuť. Nepovedal nič viac. Od tej chvíle som už v živote na nikoho nebonzoval. Aj keď je pravda, že pri písaní týchto riadkov bonzujem sám na seba.

Jeho manželka, moja babka, sa volala Kate. Mala blond vlasy a modré oči ako Mae Westová, čo je u Talianov vzácnosť a svojím spôsobom tým medzi mojimi príbuznými vynikala. Možno jej v žilách kolovala kvapka nemeckej krvi. Myslím si, že som mohol mať tak dva roky, zvykla si ma posadiť na kuchynský stôl, krmila ma lyžičkou a rozprávala mi podivuhodné vymyslené príbehy, v ktorých som bol hlavnou postavou. Muselo ma to poznačiť. Keď som bol o čosi väčší a ona v kuchyni šúpala zemiaky, prišiel som tam za ňou

a jedol ich surové. Mali minimálnu výživovú hodnotu, ale miloval som ich chuť. Občas mi dávala psie sušienky a hltal som aj tie.

Stará mama bola vyhlásená svojou kuchyňou. Varila talianske jedlá, ako inak, ale nežili sme v talianskej štvrti. Presnejšie povedané, boli sme jediní Taliani v našej štvrti. Azda len istý Dominic, veselý chlapík s rázštepom, ktorý býval cez ulicu, bol Talian. Keď som odchádzal z bytu, stará mama sa mi postavila do cesty s vlhkou handrou v ruke, ktorú hádam nikdy nepúšťala z rúk, a povedala: „Utri si z tváre tú omáčku. Ľudia si budú myslieť, že si Talian.“ Keď Taliani začali prúdiť do Ameriky, čelili stigme, čo sa ešte zhoršilo, keď vypukla druhá svetová vojna. Amerika štyri roky bojovala proti Taliansku, a hoci mnohí americkí Taliani išli za Atlantik bojovať proti svojim príbuzným a prispieť k zvrhnutiu Mussoliniho, iných tu označovali za votrelcov a umiestňovali ich do internačných táborov. Keď sa americkí Taliani vrátili z vojny, usilovne sa ženili s príslušníkmi iných národov.

Ostatné rodiny v našom činžiaku pochádzali z celej východnej Európy a ďalších kútov sveta. Rozliehala sa tam kakofónia prízvukov. Všetkých ste počuli. Naš fliačik sveta od Longfellow Avenue a Bryant Avenue, od 171. ulice po 174. ulicu, bol zmesou národností a etník. Keď sme sa v lete chodievali schlaďiť na strechu činžiaku, v ktorom nebola klimatizácia, počuli sme kľokot rôznych jazykov a ich nárečí. Boli to úžasné časy: do Bronxu sa sťahovalo množstvo chudobných ľudí z rôznych get a spoločne sme ho pretvárali. Čím severnejšie ste šli, tým bohatšie rodiny tam žili. My sme neboli bohatí. Žili sme od výplaty k výplate. Starý otec bol štukatér a musel pracovať každý deň. V tých časoch boli štukatéri veľmi vyhľadávaní. Starý otec bol majster a jeho prácu si cenili. Domácemu postavil v uličke múr, ktorý sa mu tak páčil, že nám odvtedy nezdvihol nájom, a kým sme uňho bývali, platili sme mu 38,80 dolára mesačne.

Kým som nebol väčší, nesmel som sám odchádzať z činžiaku (naša štvrť nepatrila k najbezpečnejším). Nemal som súrodencov. Nemali sme televízor a s výnimkou niekoľkých platní Ala Jolsona, ktorého som ako troj- či štvorročný imitoval pre pobavenie rodiny, ani nič, čím by sa dalo zabaviť. S výnimkou mojich starých rodičov,

Sonny Boy

mamy a psíka Trixie boli mojimi jedinými spoločníkmi postavy, ktoré som si priniesol z kina, kam som chodieval s mamou. Nemohol som mať viac ako päť rokov, keď ma zobrala na *Stratený víkend*. Veľmi ma zaujal výkon Raya Millanda, ktorý si stvárnením seba-deštruktívneho alkoholika vyslúžil Oscara. Keď sa snaží prestať piť a trpí abstinenčnými príznakmi, má halucinácie, pri ktorých sa z rohu miestnosti znesie netopier a zaútočí na myš ležúcu po stene. Milland vás dokázal presvedčiť, že skutočne trpí hrôzostrašnými preludmi. Nevedel som z hlavy dostať scénu, v ktorej je triezvy a horúčkovo sa snaží nájsť fľašu, ktorú si v opitosti niekam zašil, ale nedokáže si spomenúť kam. Sám som sa to snažil napodobniť, tváril som sa, že prehliadam neviditeľný byt, prehrabávam sa pomyselnými skrinkami, zásuvkami a škatuľami. Tak som si túto etudu natrénoval, že som ju na požiadanie predvádzal príbuzným, ktorí sa pri nej nahlas rehotali. Asi sa im zdalo smiešne, keď päťročný chlapec predstiera, že prehľadáva vymyslenú kuchyňu, ako by išlo o otázku života a smrti. Už vtedy som v sebe objavil schopnosť preniesť na iných svoju energiu. Už v piatich rokoch som si vravel: *Na čom sa smejú? Veď ten chlap bojuje o život.*

Mama tieto veci vnímala. Myslím si, že práve preto ju priťahovali podobné filmy. Bola krásna žena, ale zraniteľná, s krehkými citmi. Keď na to mal starý otec práve peniaze, občas navštevovala psychiatra. O maminých problémoch som až do svojich šiestich rokov nič netušil. Jedného dňa som sa mal ísť hrať na ulicu. Sedel som v kuchyni na stoličke, zatiaľ čo mi mama zaväzovala šnúrky na topánkach a obliekala mi sveter, aby mi nebolo chladno. Všimol som si, že plače, a rozmýšľal som, čo je vo veci, nevedel som však, ako sa jej na to spýtať. Celého ma vybozkávala a tesne pred odchodom z bytu ma objala a silno zovrela v náručí. Bolo to od nej nezvyčajné, ale keďže už som sa nevedel dočkať, až budem dole s ostatnými dečkami, viac som nad tým nepremýšľal.

Bol som vonku asi hodinu, keď sme s dečkami na ulici zbadali zhon. Ľudia bežali smerom k činžiaku starých rodičov. Ktosi mi povedal: „Myslím, že ide o tvoju mamu.“ Neveril som tomu. Vravel som si: *Ako môžu povedať niečo také? Moju mamu? To nie je pravda.*

Spolu s ostatnými som sa dal do behu. Pred vchodom do činžiaku stála sanitka, na nosidlách niesli mamu. Pokúsila sa o samovraždu.

Nikto mi nič nevysvetľoval a tieto udalosti som si musel dať dokopy sám. Vedel som, že potom ju previezli do nemocnice Bellevue, kam na nejaký čas posielali ľudí, ktorí mali podobné sklony. Z tohto obdobia si nepamätám takmer nič s výnimkou toho, ako sedím u starých rodičov v kuchyni za stolom, kde sa dospelí rozprávali, čo budú robiť. Celkom som im nerozumel, ale tváril som sa, že s nimi sedím ako dospelák. Keď som o mnoho rokov neskôr nakrúcal film *Psie popoludnie*, jedna zo záverečných scén, v ktorej na nosidlách odnášajú mŕtve telo postavy Johna Cazaleho, mi pripomenula okamih, keď som videl, ako matku nesú do sanitky a tá ju odváža preč. Nemyslím si však, že by vtedy chcela zomrieť, ešte nie. Vrátila sa domov živá a ja som vyrazil do ulíc.

Boli to vzťahy s kamarátmi, ktoré ma v detstve udržiavali nad vodou a dodávali mi nádej. V našej partii boli aj traja moji najlepší kamaráti, Cliffo, Bruce a Petey. Každý deň nás čakali nové a nové dobrodružstvá. Vyhľadávali sme ich, dychtili sme po živote. Pri pohľade do minulosti si vravím, že som možno od rodiny dostával viac lásky ako oni. Vravím si, že to bol ten kľúčový rozdiel. Kým ja som z toho vyviazol živý, oni nie.

Jednou z mojich najobľúbenejších spomienok je dodnes tá, ako v jedno sobotné ráno schádzam dolu po schodoch na ulicu pred naším činžiakom. Nemohol som mať vtedy viac ako desať rokov. Pamätám sa, že keď som sa rozhlíadal po ulici, zbadal som Brucea. Pocítil som radosť, ktorá už so mnou zostala navždy. Bol jasný a svieži deň, všetko bolo tiché a pokojné. Obrátil sa ku mne, usmial sa a ja som sa zasa usmial naňho, lebo sme vedeli, že tento čas patrí nám. Nový deň prinášal netušené možnosti. Niečo nás čakalo.

Každých niekoľko blokov sa nachádzali prázdne pozemky, na ktorých počas vrcholiacej druhej svetovej vojny sadili záhrady víťazstva. Po tom, čo si Eleanor Rooseveltová zriadila záhradu víťazstva

Sonny Boy

v Bielom dome, začali sa objavovať všade, dokonca aj v Južnom Bronx. Kým sme sa však do nich po vojne dostali my, boli zanedbané, plné sutín a kvety sa už dávno pobrali do neba. Na okrajoch niekdajších záhonov boli chodníky. Keď ste sa na ne zahľadeli, podchvíľou ste narazili na steblo trávy, ktoré si razilo cestu cez betón. Tak môj priateľ Lee Strasberg svojho času opísal talent: ako steblo trávy rastúce z kusa betónu.

Z týchto záhrad víťazstva plných odpadkov sa stali naše zhromaždiská a ihriská. Ak ste z kôp odpadkov vytvorili méty, boli z nich slušné bejzbalové ihriská.

Často som pri hraní bejzbalu v týchto záhradách okolo piatej popoludní v diaľke zbadal starého otca, ktorý sa vracal domov z práce. Bez ohľadu na postavenie na ihrisku som sa okamžite vybral za ním, aby som ho zastihol na chodníku a mohol od neho vydrankať drobné na zmrzlinu.

Premeral si ma pohľadom, siahol do vrečka a mal som pocit, že sa rukou zaboril až na dno nohavíc, keď ju konečne vylovil aj s vytúženým darom: nalešteným niklákcom. Rýchlo som prehodil: „Ďakujem, dedko,“ a bežal som späť.

Ak som ho zbadal prichádzať, práve keď som bol na pálke, zakričal som naňho, aby si ma všimol, a dúfal som, že odpálím loptičku a dobehnem na svoju métu. Zastavil sa, chvíľu sledoval hru, ale vždy, keď bol takto nablízku, som loptičku minul. Úplne vždy, bez výnimky. Po návrate domov som mu rozprával, že keď odišiel, podarilo sa mi odpáliť a dobehnúť na tretiu métu, na čo s úsmevom kýval hlavou.

Pri svojich kúskoch v našej štvrti som mnohokrát oklamal smrť. Bol som ako mačka, ktorá má oveľa viac ako deväť životov. Zažil som viac nešťastí a nehôd, ako by som dokázal spočítať, takže z nich vypichnem len zopár, ktoré nejako vynikajú. V jeden zimný deň som sa „korčuľoval“ na zamrznutej rieke Bronx. Nemali sme naozajstné korčule, takže som v topánkach robil na ľade piruety a predvádzal sa pred svojím kamarátom Jesusom Diazom, ktorý stál na brehu. Rehotal som sa, on ma povzbudzoval, keď sa náhle podo mnou preboril ľad a ja som sa ponoril do mrazivej vody pod ním. Chcel som sa

vyštverať na ľad, ale nevedel som sa na ňom udržať a stále som padal späť do ľadovej vody. Nebyť Jesusa Diaza, asi by som sa bol v ten deň utopil. Podarilo sa mu nájsť konár, ktorý bol dvakrát taký dlhý ako on, natiahol sa z brehu, koľko vládal, a s pomocou konára ma vytiahol do bezpečia. Bol som do nitky premočený a premrznutý, takže ma zo zimy zaviedol k sebe do bytu v činžiaku, kde jeho otec pracoval ako domovník. Jesus Diaz mi dal svoje vlastné oblečenie, do ktorého som sa prezliekol.

Zhruba v rovnakom veku som zažil jeden z najtrápnejších okamihov vo svojom živote. Ešte aj dnes mám zábrany sa s ním zdôveriť, ale prečo nie? Preto sme predsa tu. Nemohol som mať viac ako desať rokov, keď som sa prechádzal po tenkom kovovom plote, na ktorom som predvádzal svoje povrazochodecké schopnosti. Celé dopoludnie pršalo, takže som sa, ako inak, pošmykol, spadol a kovová tyč ma udrela priamo medzi nohy. Bola to taká bolesť, že som ledva vládal ísť domov. Na ulici si moje trápenie všimol istý starší pán, vzal ma na ruky a odniesol do bytu tety Marie, mladšej sestry mojej mamy, ktorá bývala na treťom poschodí rovnakého činžiaku ako moji starí rodičia. Tento samaritán ma položil na posteľ a povedal: „Opatruj sa, človeče.“

V tých časoch zvykli lekári navštevovať pacientov doma, aj keď mali ordináciu na tej istej ulici. Kým moja rodina čakala na príchod doktora Tanenbauma, ležal som na posteli s nohavicami stiahnutými až na členky a tri ženy môjho života (mama, teta a stará mama) mi v stave polovičnej paniky štuchali do penisu. Keď som ich počúval, ako si počas tejto inšpekcie navzájom šepkajú, v duchu som si vrazil: *Bože, prosím, vezmi si ma k sebe*. Napokon mi penis zostal, ale s ním aj táto trauma. A tá ma prenasleduje dodnes.

V našej štvrti v Južnom Bronxe žila celá paleta výrazných, väčšinou neškodných postáv. Mali sme tam chlapíka, ktorý vyzeral, že má okolo štyridsiatky, mal červeno-čierne vlasy a nosieval oblek s košeľou a rozstrapkanou kravatou. Vyzeral, ako keby naňho cestou na nedeľnú bohoslužbu niekto vysypal popol. Ulicami kráčal mlčky, prehovoril len výnimočne, a keď už, povedal iba: „Čas sa nedá zabíjať – čas zabíja vás.“ A to bolo všetko. Keby k nám čo len raz poďišiel

Sonny Boy

a prihovoriť sa nám, povedal niečo ako: „Ako sa máte, chlapci?“, boli by sme šokovaní. Jasné, bol som voči nemu trochu podozrievavý, ale to my všetci. Boli sme ako svorka divých zvierat a vnímali sme, že sa od nášho druhu líši. Inštinkt nám hovoril, že je iný, takže sme sa tým nezapodievali. Jednoducho sme sa s tým zmierili. V porovnaní s dneškom panoval vo vtedajšom svete silnejší pocit súkromia, ľudia si navzájom dopriavali istý odstup. Možno to tak majú v malých mestách aj dodnes, neviem. Pre mňa je to niečo, čo si celý život nesiem so sebou.

Za tmavým rohom však mohla striechnuť temnota. Raz, mal som asi osem alebo deväť rokov, som bol sám na Bryant Avenue a hádzal som si loptu o stenu činžiaku. Vtom sa z veľkého autobusového depa pri dráhe nadzemky, kde sme sa hrávali v prázdnych autobusoch, zbierali sme farebné papierové lístky a tvárili sme sa, že sú to peniaze, vracal jeden chlapec, nazvime ho Steve. Na tvári mal čudný, prázdny výraz, akoby ho niečo veľmi ohromilo. „Hej, Steve, čo sa stalo?“ spýtal som sa ho.

Pozrel sa mojím smerom a povedal: „Nejaký chalan mi našťal do úst.“

„Prečo by ti niekto šťal do úst?“ spýtal som sa nechápavo.

„Neviem,“ odvetil.

„Našťal ti do úst?“

„Áno, tam pri autobusovom depe.“

Steve nechápal, čo sa stalo, a v tom veku som to nechápal ani ja. Nemal som informácie ani skúsenosti. Neskôr som pochopil, čo sa mu asi v skutočnosti mohlo stať. Bol to ten typ udalosti, ktorá sa mohla prihodiť na ktorejkoľvek ulici ktoréhokoľvek mesta a prihodila sa práve tu. Našiel som spôsob, ako sa od toho v mysli odpútať. Pri dospievaní zažijeme veci, ktoré nás síce zarazia, ale nevieme ich spracovať, a kým nie sme nejakej hypnóze, nevieme si ich ani poriadne vybaviť. Napriek tomu ich však absorbujeme. Aj vtedy som vnímal, že sa stalo niečo veľmi zlé, čo Steva akoby zlomilo a cítil sa bezmocne.

Vedel som len toľko, že s kamarátmi ako Cliffy, Bruce a Petey som sa nikdy necítil bezmocne. Keď sme trochu podrástli a mali sme

jedenásť či dvanásť rokov, všade sa vytvárali partie. My sme skúmali štvrť, vyrážali sme za hranice nášho bloku a testovali nové horizonty. Niekam ste sa zatúlali a nejaká partia vás zmlátila. Vyrázili ste inam a tam na vás zaútočila iná partia. Celkom rýchlo ste sa naučili, kde sa nachádzajú hranice vašej domovskej pôdy, a pokiaľ to bolo možné, držali ste sa jej.

Boli sme za každú somarinu, ktorú sme si mohli dovoliť. Celé hodiny sme sledili v kanalizačnej mriežke na konci bloku, s bruchami na zemi, a dúfali sme, že sa v špine pod nami zaleskne niečo, čo by mohla byť stratená minca. Nebola to márna kratochvíľa – päťdesiat centov mohlo všetko zmeniť. Štverali sme sa na strechy činžiakov a preskakovali z jednej strechy na druhú. Keď sme zistili, že len o pár rokov starší chalani postúpili k randeniu s dievčatami, ktoré si vodili do kina alebo metra, v sobotu večer sme vyliezali na strechy nad výkladmi a obhadzovali sme ich odpadkami. Občas sme rozkrojili hlávkový šalát a hádzali ho na nich. Taká zelená fazuľka zhodená zo sedemmetrovej výšky mohla poriadne zaštipať. V lete sme otvárali hydranty, vďaka čomu sme sa stávali hrdinami v očiach mladých mamičiek, ktoré svojim malým deťom potom dovolili hrať sa vo vode. Uprostred júla bývalo v Južnom Bronxe poriadne horúco. Vyvážali sme sa na zadných nárazníkoch autobusov a preskakovali sme turnikety v metre. Keď sme dostali chuť na jedlo, ukradli sme si ho. Nikdy sme za nič neplatili.

Našimi kratochvíľami sa stali darebáctva a úteky pred autoritami. Pokúsili sme sa pridať ku skautom, ale vedeli sme, že by sme si nemali za čo kúpiť ich uniformy ani zaplatiť ich letné tábory. Stretávali sa v miestnych školách, takže sme sa k nim infiltrovali v telocvični a počkali, kým nám niektorý vedúci nezadal úlohu. Vtedy sme sa nahlas rozosmiali a už nás aj hnali. Nikdy by sme sa nemohli stať skautmi: nevedeli sme, ako nimi byť.

Žili a dýchali sme starými pouličnými hrami, ako bolo kopanie plechovky, palicobal a ringolevio. Ak chcete hrať ringolevio, rozdelíte sa na dve družstvá a potom naháňate svojich súperov, ktorých sa snažíte zajať tým, že ich zovriete rukami a trikrát posebe povieťe: „Ringolevio, raz dva, tri.“ Potom ten človek putuje do „väzenia“,